

ETH DIARI

Numerò 28
Dimars 9 de hereuèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

HÈSTA D'INTERNET EN TOTA CATALONHA

CELEBRACION DERA QUATAU EDICION DES 24 ORES ORGANISADES
PER VILAWEB TAMB ERA COLLABORACION DE LOCALRET

Per quatau an consecutiu, ager se celebrèc ce que se nomena es "24 ores" d'Internet. Tota ua hèsta des internautes en

lengua catalana, ara quau tanben se ne higen en lengua aranesa. Jornada organizada peth diari electronic independent Vilaweb e que compdèc tamb era

participacion de Localret, ei a dèder, era plataforma de promocion des naues tecnologies dera informacion a nivèu municipau.

Era base des jornades sigueren es 24 webs (planes electroniques) a on se i arremassauen es comentaris des internautes qu'explicauen çò que hègen en Internet en moment de connectà-se-i, en tot explicar era sua experiéncia en hilat, junhent as comentaris fotografies e d'autes illustracions. Tanben ac hérem des dera redaccion d'ETH DIARI e vos reproduxim eth nòste missatge. (Prenien èster tota ua posicion editoriau). Er objectiu des 24 webs, ath delà d'èster ua grana plataforma d'idies e contactes, ère retratar un dia quin sigue d'aqueri qu'abiten er espaci internauta de parla catalana e, tanben obviament, aranesa.

Ath delà, es 24 ores a compdat tamb era presentacion d'ua enquèsta, era prumèra que se hè, sus eth perfiu des internautes de Catalonha (ne reproduxim eth comentari en ua auta seccion d'aguest numerò).

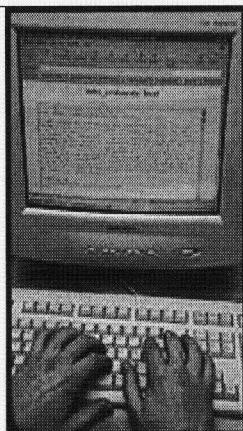
Fin finau, pendent ua ora, en vèspe d'ager, se

celebrèc un macrochat, ei a dèder, ua conferéncia multipla, per escrit e en temps reau, entre mès de 50 bailes e còssos de diuersi ajuntaments de Catalonha. Aguest chat ère organizat simultanèament per Vilaweb e Localret entà debàter er impacte dera societat dera informacion enes ambits locals. Mautrat qu'es bailies de Bossòst, Canejan, Les, Naut Aran e Vielha son integrades en Localret, non participèren en eveniment. En desparièrs municipis, quaqu'uns des Pirenèus, es alcaldes e còssos convoquèren actes publics e dubèrts entà qu'es ciutadans participèssen dera hèsta des internautes.

Missatge d'ETH DIARI "24 ores"

ARAN,
UA MISSA QUE
S'AC VAU!

Serie ua trufaria que connectéssetz per tot eth mon coma internautes e desbrembèssetz de connectà-vos tamb ua realitat nacionau com era d'Aran. Dera Val d'Aran estant auem de besonh era vòsta solidaritat entà bastir un espaci de cultura emplegant es naues tecnologies. Des deth Pirenèu auem de besonh que toti es internautes, començant per vosati catalans, mos hètz arribar eth vòste supòrt e era vòsta experiéncia e ac hètz a trauèrs deth linguatge deth sègle XXI. Nosati i meteram es nòstes tradicions e haram un combinat d'arraïtzs, tradicion e cultura tamb era tecnologia punta dera comunicacion. Tot un *high tech* de cultura: ua autentica 'òlha' aranesa, tota ua basa culinària e de gosarades idies entara societat dera informacion. Que contunhe era hèsta!... cada dia.

JOEN, HÈ-TE CORRESPONSAU d' ETH DIARI

Cercam joeni -òmes e hemnes de totes es edats- que volguen participar ena aventura d'èster es "antenes informatiues de cada pòble" d'ETH DIARI.

Què s'a de besonh?

-Un cervèth creatiu e detectivèsc, capaç de hèr e elaborar, de quinsevolha informacion deth tòn pòble - per petita que semble- ua notícia.

-Auer telefon, E-mail, Fax o quinsevolh miei comunicatiu ara man.

-Auer fòrça marcha entà participar en un projècte petit, mès constant, e que dema ne un esperit esportiu de corsa de fons.

TRUCÀ-MOS E T'AC EXPLICARAM.

DÈISHA ETH TÒN MESSATGE EN NÒSTE RESPONEDOR
E TE CONVIDARAM A BÈUER QUAAQUARREN..

TELEFON 973 641772

ETH REI HUSSEIN EI ENTERRAT EN CEMENTÈRI FAMILHAR

Eth rei Hussein a estat enterrat en cementèri familiar hachemí dera mesquida deth palai de Raghadan, ath cant de sa pair Talal e deth sòn pair-sénher, es sòns dauancèrs en tron de Jordània. Dempús dera oracion de meddia, es rèstes mortaus deth defuntat monarca an estat embolicats en un simple sudari blanc, com establissen es precèptes islamics, e dempús introduits directament ena tèrra, en tot qu'un muftin recitaue versiculs der Alcoran. Er atahut, enes espatles de ueit coronèus, seguit peth nau rei, Abdalah II, e es auti òmes dera casa reiau Hachemí, siguec portat enquiara hòssa des dera mesquida de Hamza Bin Abdul Mutaleb, plaçada en complèxe deth palai reiau de Raghadan. En aqueth lòc, caperat per un tòldo vèrd, siguec trèta era bandèra jordana der atahut e Abdalah II, ajudat pes sòns oncles e germans, extreiguec eth còs entà depausà-lo directament ena hòssa e caperà-lo de tèrra, segontes era tradicion musulmana. Abantes d'acabar era inumacion, que siguec lèu tàs 14 ores (GMT), es òmes dera guàrdia reiau jordana,

en cada cornèr deth feretre. Eth nau rei jordan, Abdalah II, e era rèsta des òmes dera familha reiau hachemí, amassa tamb es nautes autoritats civius e militares deth reine, sigueren es prumèrs en rénder eth sòn aumenatge darrèr ath monarca defuntat. Eth nau rei hachemí, que dimenge jurèc deuant eth Parlament es sues responsabilitats reiaus en tot promèter complir e hèr complir era Constitucion, vedec dempús desfilar deuant eth cadavre de sa pair es manataris estrangèrs convidadi as aunors. Entre eri subergesser en eth president d'Estats Units, Bill Clinton, eth rei d'Espanha, Joan Carles, e eth prince d'Astúries, eth president rus, Boris Ieltsin, e eth president d'Egipte, Hosni Mubarak. Tanben assistiren as aunors eth prumèr ministre israelian, Benjamin Netanyahu, eth president francès Jacques Chirac, eth cancellièr alemand, Gerhard Schroeder, e eth prince eretèr d'Arabia Saudí, Abdalah, amassa tamb fòrça representacion des nacions arabs, qu'inclodien Iasser Arafat, president dera Autoritat Nacionau Palestina (ANP). Desvelhèc interès era preséncia deth president sirian, Hafez el Asad, que hec enlà es tenses relacions tamb Jordània peth procès de patz en Orient Mieí e arribèc en Aman entà assistir as aunors deth rei Hussein. Dempús de recórrer es carrèrs d'Aman, a on centenats de milèrs de persones li renderen un darrèr aumenatge popular, eth feretre de Hussein arribèc en un veïcul militar descaperat enquiath palai de Raghadan. Fòrça jordans vederen eth pas deth seguici funerari tamb lèrmes enes uelhs e crits de laudança entà Alà, en tot que quaqu'uns corrien tant coma podien ath long deth recorrut e d'auti ensenhauen bandèras nacionaus e imatges deth rei Hussein tamb crespons neres. Era reina Noor, veuda de Hussein, non participèc enes ceremonies des funeraus e sonque didec adiu ath seguici funerari ena residéncia reiau de Bab al Salam, en companhia des autes hemnes dera familha reiau.

toti tamb eth mocador beduin de quarrats ròis e neres, heren tamb es sòns fusilhs tres descargues en aire, e lèu simultanèament s'enteneren catorze canonades. Prèviament, es despolhes mortaus deth rei Hussein s'aiuen portat tara mesquida deth palai reiau en un armon d'artilheria escortat per ua banda de gaitèrs, qu'interpretèren ua marcha militar funerària nomenada *kirab*. Un shinhau abantes, manataris des cinc continents s'aiuen arturat deuant es rèstes de Hussein, caperades pera bandèra jordana e un drapèu militar, en senhau d'aumenatge tà un rei ath quau toti an coïncidit en considerar un des principaus promotors dera patz en Orient Mieí. Eth seguici funebre deth rei Hussein arribèc entàs 13.23 (ora locau, es 11.23 GMT) en palai de Raghadan, en centre dera capitau jordana, dempús recórrer un trajecte de dotze quilomètres pes carrèrs d'Aman. Dempús, eth sòn cadavre siguec velhat per quate oficials dera guàrdia reiau circasiana, un

ETH PARLAMENT EUROPEU DAURÍS UA OFICINA PILOT EN CATALONHA

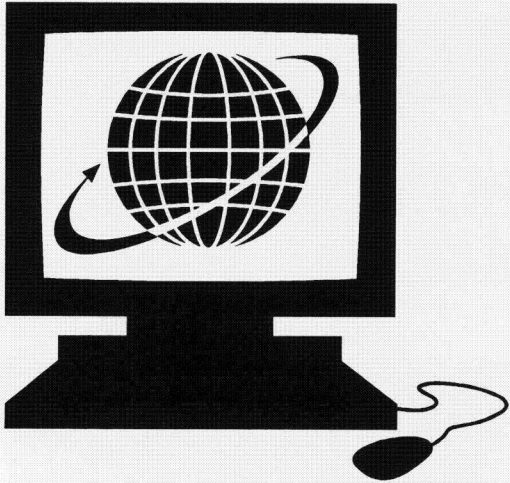

Eth Parlament Europeu a daurit un burèu en Barcelona que serà part d'ues experiéncias pilòt a nivèu europeu. Es ciutats que placen aguesti burèus son Barcelona, Edimborg, Milan e Marselha. Er objectiu ei veir se se pòt descentralisar era informacion sus eth Parlament Europeu en tot arténher de hè-la arribar tath ciutadan.

LOCALRET E ETH CONSÒRCI ENTÀ POTENCIAR A NIVÈU LOCAU ES NAUES TECNOLOGIES DERA COMUNICACION

Cinc ajuntaments dera Val i an un acòrd: Bossòst, Canejan, Les, Naut Aran e Vielha

Localret ei eth consòrci locau entath desvolopament des hilats de telecomunicacions e es naues tecnologies, format ena ac-

tualitat per mès de sies cents ajuntaments deth territòri catalan -qu'arremassen eth 93% dera poblacion catalana- e es dues entitats municipalistes catalanes: era Federacion de Municipis de Catalonha e era Associacion Catalana de Municipis. En pròplèu futur es municipis auràn de determinar e establir en quines condicions s'usará eth territòri entara bastissa des naui hilats de telecomunicacions, e decidir es foncions e utilitats qu'aurien de

complir es naues tecnologies dera informacion en desvolopament des servicis publics, eth bilançament territorial e era qualitat de vida des ciutadans. Er objectiu fonamentau de Localret qu'ei dar responsa ad aguesti besonhs, en tot desvolopar propòstes concretes vinculades as possibilitats qu'aufrissen es hilats de telecomunicacions. Tanben calerà activar mecanismes que permeten optimisar recorsi en benefici de toti es municipis. Era voluntat des ajuntaments de Catalonha ei actuar d'ua manèra coordinada mejançant ua estructura que permite era integracion e era participacion activa en afaïonament d'aguest mòde de societat, que segur qu'integrarà o dessepararà segontes eth domini ena aplicacion e er us des naues tecnologies, atau com ena coneishença e seleccion dera informacion.

Es objectius de LOCALRET

Coordinar es membres deth Consòrci en desvolopament des propòstes e iniciatius relatives ath desvolopament des hilats de telecomunicacions e servicis publics que poguen èster balhats per mieis telematics. Collaborar tamb personas e entitats publicques e privades tamb objectius pàrièrs as expausadi en darrèr punt.

Prestar assisténcia as ajuntaments en procès d'adjudicacion des concessions administratiues entara prestacion deth servici de telecomunicacions per cable. Coordinar e supervisar tecnicament, en nòm des municipis amassadi, eth procès d'implantacion e bastissa des hilats en ambit locau e, en cas de delegacion, exercir era foncion de direccion deth procès. Possar era prestacion des servicis de telecomunicacions e susvelhar per accés des programadors e des prestadors de servicis enes hilats existenti, segontes es condicions previstes d'acòrd tamb es principis de neutralitat, transparéncia e non discriminacion. Susvelhar era aplicacion dera normatiua fiscau aplicable entàs operadors en repòrt tamb es tributs e prètzi publics de caractèr locau, atau com assumir era gestion deth crubament en cas de delegacion.

Foncions de LOCALRET

1. Garantisar era preséncia institucional de LOCALRET en ambit des telecomunicacions. Representar es entitats locals deuant d'outes instàncies institucionaus (UE, administracion der Estat, Generalitat de Catalonha). Participacion ena elaboracion dera normatiua especifica entara construccion des

hilats de telecomunicacions e er usatge des infrastructures. Participacion enes diferents programes institucionaus de desvolopament des naues tecnologies en ambits deth sector public. Participacion en debat sus era arrenhuda deth futur servici universau en matèria de telecomunicacions. 2. Relacions tamb es operadors de cable. Possament entara construccion des hilats previsti enes processis licitatòris. Negociacion des condicions de prestacion de servicis entàs ajuntaments. Establiment des condicions de prestacion de servicis en grops barrats d'usatgèrs. Elaboracion de critèris omogènis sus era construccion deth hilat de telecomunicacions per cable. Participacion ena negociacion tamb es operadors sus er us des infrastructures. 3. Possar era utilizacion des naues tecnologies e servicis auançadi ena administracion locau. Promòir era formacion deth personau municipau en naues tecnologies. Estimular era constitucion de comunautats virtuaus especificques. Crear un hilat telematic d'ajuntaments. Potenciar es relacions interadministratiues laguens deth hilat. Possar era creacion d'aplicatius dreçadi ara prestacion de servicis ciutadans a traucers deth hilat.

ETH DEPARTAMENT DE CULTURA CONVÒQUE ES PRÒVES DERA JUNTA PERMANENTA DE CATALAN

Eth Departament de Cultura dera Generalitat ven de convocar es pròves dera Junta Permanenta de Catalan entàs mesi de mai-junh e noveme-deseme de 1999 entà obtier es certificats de coneishement de lengua catalana A, B, C, D, G, K e M. Entara prumèra convocatòria eth periòde de preinscripcion comence eth pròplèu deluns, 8 de hereuèr e acabe eth 26, e eth de pagament ei deth 8 de març ath 19 deth madeish mes. Entara dusau, eth periòde de preinscripcion va deth 6 ath 17 de seteme, e eth de pagament deth 27 de seteme enquiar 8 d'octobre de 1999. Es preinscripcions que se pòden hèr per telefon, de 9 a 18 ores, de deluns a diuèndres, e laguens deth periòde establèrt entà cada convocatòria en tot trucar ath 902 45 54 56. Tanben se pòt hèr era preinscripcion ena Direccion Generau de Politica Lingüística (Barcelona), enes Servicis Territoriaus deth Departament de Cultura en Girona, Lhèida, Tarragona e Tortosa. Es taxes d'inscripcion son, entàs certificats A, B, G e M de 2.000 pessetes, e entàs C, D e K de 3.500 pessetes. Ne son exempti, prèvia justificacion documentau, es arturats que non reciben cap de prestacion economica e es jubiladi. Tamb es donades de preinscripcion era Junta Permanenta envie ua carta de pagament personalisada en termini de 8 dies, qu'ei imprescindibla entà pagar es taxes enes oficines de "la Caisha" per hiestreta o "Servicaisha". Era notificacion oficiau dera ora e eth lòc dera pròva escrita e dera data, e era ora e lòc dera pròva orau se harà enes taulèus d'anoncis dera Direccion Generau de Politica Lingüística (Barcelona) e des localitats d'examen dètz dies abantes dera data d'aguest. Es dates e era localitat d'examen ena Val d'Aran son es següentes:

Prumèra convocatòria

Certificat B (coneishements elementaus de lengua catalana oraus e escrits)
Vielha
Data d'examen: 5/6/1999
Publicacion de resultats: 3/9/1999
Certificat C (coneishements mejans de lengua catalana oraus e escrits)
Vielha
Data d'examen: 22/5/1999
Publicacion de resultats: 1/9/1999

Dusau convocatòria

Certificat B (coneishements elementaus de lengua catalana oraus e escrits)
Vielha
Data d'examen: 20/11/1999
Publicacion de resultats: 27/1/2000

Certificat C (coneishements mejans de lengua catalana oraus e escrits)
Vielha
Data d'examen: 6/11/1999
Publicacion de resultats: 28/1/2000

VILAWEB HÈ CONÉISHER ES DONADES DERA SUA ENQUÈSTA AS USATGÈRS

Un 63,05 per cent des internautes catalans considèren plan insufisenta era actuacion des govèrns autonòms en çò que hè a Internet, e un 26,43 per cent la considèren insufisenta, segontes ua enquèsta hèta per Vilaweb as sòns usatgèrs en lengua catalana. Atau, mès dera mietat des enquestadi -eth 57,48%- assolide qu'er us deth catalan en hilat ei plan insufisent, un 28,5% lo considèren insufisent e sonque un 1,5% crè qu'ei sufisent er us que se hè deth catalan en Internet. Ath delà des planes en catalan, un 58,59% visite principaument es webs en anglés e un 35,03% consulte es que son en espanhòu. Era màger part des enquestadi non hèn a servir es navegaires Netscape e Explorer en catalan senon en d'outes lengües, e eth sistèma operatiu mès tengut ei Windows, segon qu'asseguren ena enquèsta de Vilaweb un 88,3% des navegaires catalans. Respècte ath sèxe, un 81,36% des internautes catalans son òmes, en tot que sonque un 18,63% son hemnes. Es catalans que mès consulten Internet son aqueri tamb edats entre es 25 e 34 ans, en un 34,4%. En repòrt

ath rèste de navegaires, un 29,2% a ua edat comprenuda entre es 35 e 44 ans, e un 12,4% ei entre es 20 e 24 ans. Lèu un 45% des navegaires catalans demoren en poblacions ruraus petites o mejanes, en tot qu'un 38,2% viu enes grans ciutats e un 15,7% enes nuclèus des airaus metropolitans. Mès dera mietat des enquestadi son salariadi e un 20,7% son estudiants. Un 16,5% son professionaus liberaus e un 7% son empresaris. Era majoria se connecte en hilat diuèrsi còps ath dia, e un 50,3% ac hè de casa estant, en tot qu'un 27,7% se connecte des diuèrsi lòcs ath madeish temps e un 15,9% ac hè deth sòn trabalh estant. En çò que tanh ath temps que hè que s'an connectat en Internet, un 39,5% pòrte entre dus e quate ans connectat en hilat, en tot qu'un 29,5% pòrte entre un e dus ans. Fin finau, un 94,2% des enquestadi ei favorable as dominis pròpris e mès dera mietat considèren qu'eth comèrc electronic arrincarà en Catalonha a long tèrme.

NAUES SOSCRIPCIONS

Se daurís un aute termini entà hè-se soscriptor d'ETH DIARI directaments tamb era empresa editora.	
Era soscripcion ei annau, tamb un prètz de 17.000 pessetes . Era soscripcion includís es numeròs de cada dia pendent un an, mès 5 numeròs extra-especiaux. Eth soscriptor pòt receber er exemplar deth diari en casa pendent eth maitin o anà-lo a recuèlher ena libreria-quiòsc dera sua localitat, puntuament a prumèra ora deth maitin.	
Qué cau hèr entà soscriuè-se? Pendent toti es maitins podetz telefonar ara oficina d'ETH DIARI en Vielha, telefon 973 64 17 72. Vos gesserà un enregistrament, alavetz sonque cau deishar enregistrades es següentes donades:	
1. Nòm e cognòms deth soscriptor o se cau, eth nòm dera entitat que se vò soscriuer. En cas d'èster ua entitat, calerà deishar enregistrat eth nòm e cognòms dera persona que hè era soscripcion. 2. Adreça e telefon deth nau soscriptor. 3. Entitat bancària e numerò de compte bancari a on se pogue domiciliar e crubar era soscripcion. 4. Senhalatz se vòletz receber er exemplar en casa o vos estimatz mès anà-lo a recuèlher ena libreria-quiòsc deth país. Cau dider ce quina ei.	
S'auetz bèth problèma o vòletz mès informacion trucatz a compdar des quate dera tarde ath telefon 973 64 17 72.	
Edite ETH DIARI Família Colomines Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA: Aula Euròpa des Pirineus (Val d'Aran) Carrèr Doctor Manel Vidal locau num 5 (Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau) 25530 Vielha-Val d'Aran Telefon: 973641772 Fax: 973640871 E-mail vivenciaaranesa@ctv.es	Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys. e-mail: jrcc@apdo.com Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal. Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez. Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI a Vielha Tirada: 1000 exemplars.